

Handläggare

Grundskolenämnden

Karin Särkijärvi Zettervall
Karin.Sarkijarvi-Zettervall@huddinge.se

Maya Adolfsson
Maya.Adolfsson@huddinge.se

Marianne Widercrantz
Marianne.Widercrantz@huddinge.se

Incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden

Förslag till beslut

Nämnden har tagit del av förvaltningens sammanställning av pågående och avslutade ärenden rörande kränkande behandling, incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden.

Sammanfattning

Ärendet avser en sammanställning av pågående och avslutade ärenden rörande incidentrapporter, klagomål och skolinspektionsärenden för läsåren 2021/2022, 2022/2023 och 2023/2024.

Beskrivning av ärendet

Åtgärder mot kränkande behandling

Skollagens 6 kapitel (2010:800) har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelser om förbud mot diskriminering i samband med verksamhet finns i diskrimineringslagen (2008:567).

- Huvudmannen ansvarar för att personal fullgör de skyldigheter som anges.
- Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.
- Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande årets plan.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn vxl 08-535 300 00

www.huddinge.se

- Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.
- En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.
- En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.
- Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Ansvarsfördelning mellan huvudman och rektor

Digitalt strukturstöd kring de lagstyrda delarna

Det stöd som utgår från förvaltningen är uppbyggt kring de lagstyrda delarna om arbetet mot kränkande behandling och kravet på att det ska finnas rutiner för mottagande och utredande av klagomål som riktas mot verksamheterna.

Förvaltningen har utvecklat ett digitalt strukturstöd för att säkerställa att lagstadgad anmälningsskyldighet från personal till rektor och vidare från rektor till huvudman följs samt att nödvändig dokumentation i samband med utredningar sker. Samtliga grundskolor använder det digitala strukturstödet och på varje skola finns en av rektor utsedd utredningsgrupp. Förvaltningen följer kontinuerligt upp skolornas arbete och återkopplar i såväl enskilda individärenden som genom utbildningsinsatser rörande lagstiftning, uppdrag och konkret arbete.

Åtgärder efter utredning

Om det konstateras att kränkande behandling förekommit beslutar respektive rektor, med stöd av sin utredningsgrupp, om åtgärder för att den kränkande behandlingen ska upphöra.

Skolverket listar att tänkbara åtgärder kan vara att

- samtala med barn, elever och eventuellt vårdnadshavare
- samtala med den i personalen som har utsatt barnet eller eleven för kränkande behandling
- hålla ökad uppsikt, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda

- tilldela en assistent eller en resursperson för den eller de som kränker
- se över gruppindelningar och schemaläggning
- göra insatser med hjälp av kurator och psykolog
- genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen respektive de arbetsrättsliga reglerna.

Skyldigheten att anmäla, utreda och dokumentera åtgärder

Skyldigheten att anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling inträder så snart en elev upplever sig utsatt eller att det kan finnas misstanke om att en elev kan vara utsatt för kränkande behandling. Utredningen visar sedan om eleven i skollagens mening är utsatt för kränkande behandling. Antalet incidentrapporter är därför alltid fler än antalet konstaterade kränkningar.

När antalet incidentrapporter ökar är det lätt att förhastat dra slutsatsen att också otryggheten ökar när det i själva verket kan vara ett resultat av en ökad ambition att tidigt reagera på oönskade beteenden för att göra skolmiljön trygg. Ett ökat antal incidentrapporter kan förstås också spegla en ökad otrygghet på en skola.

För att ta reda på vad som ligger bakom en ökning av antal incidentrapporter är det viktigt att varje skola gör en egen analys av läget samt att underlaget för analys kompletteras med flera underlag.

Skolorna analyserar det egna arbetet

Utöver incidentrapporter kan skolorna använda sig av exempelvis elevenkäter, trygghetsvandringar, samtal med skolsköterska och klassens kvalitetsrapport för att få syn på skolans sociala klimat och analysera läget på den egna skolan.

Analys av läget lyfts även med områdeschef tillika skolchef i de så kallade kvalitetsdialogerna mellan områdeschef och rektor. Resultatet är en del av skolornas systematiska kvalitetsarbete för att främja barns och elevers utveckling och lärande.

Incidentrapporter

Förvaltningen har gjort en jämförelse mellan åren 2021/2022, 2022/2023 och 2023/2024. Redovisning till nämnd sker på hösten varje år och perioden som incidentrapporter redovisas för är 1 juli till och med 30 juni. Antalet incidentrapporter elev-elev har ökat med 918 ärenden sedan förra jämförelseperioden och antalet utredningar där elev upplever sig utsatt av vuxen har ökat med 59 ärenden.

Kommunala skolenheter	Antal incidentrapporter	Varav elev-elev	Varav vuxen-elev	Planer mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	Antal elever
Läsår och period 1 juli – 30 juni					
2023/2024	5 082	4 957	125	Alla skolenheter har giltiga planer	12 602
2022/2023	4 105	4 039	66	Alla skolenheter har giltiga planer	13 250
2021/2022	3 388	3 293	95	Alla skolenheter har giltiga planer	13 275

Antalet incidentrapporter och antal personalärenden har ökat. Varje skola gör en analys av läget på den egna skolan.

Platser som upplevs som otrygga

I incidentrapporterna är det skolgård, uppehållsrum, korridorer och andra platser under elevers fria tid som oftast uppges vara de platser som kränkningar sker. Det förekommer även kränkningar i lektionssalar, dessa incidenter sker både under skol- och fritidstid. Incidentrapporter skrivs av skolans personal och speglar också var personal finns och upptäcker incidenter. Personal finns i korridorer och i lektionssalar varpå händelser upptäcks och rapporteras, medan personal mer sällan är vid elevtoaletterna.

Endast 31 incidentrapporter rapporterar händelser vid skolans toaletter medan elevenkäten visar att just toaletter är en plats som många elever upplever som otrygga (43 % i årskurs 4–6 och 45 % i årskurs 7–9 upplever toaletter som otrygga).

I enlighet med tidigare år är toaletter och omklädningsrum de platser som elever i elevenkäten uppger är de mest otrygga platserna. Återigen blir det tydligt att analys av olika resultat är en förutsättning för att identifiera utvecklingsområden. Elevenkäter är en värdefull källa till återkoppling och ett viktigt komplement till incidentrapporter.

PLATSER	2023/2024	2022/2023	2021/2022
Toaletter	31	43	26
På nätet	59	40	49
Matsal	142	125	100
Idrottshall	288	206	155
Lektionssal	880	679	561
Skolgård, uppehållsrum	1 578	1 285	1 046
Korridor, förflyttningsytor	921	752	568
Andra platser	588	453	392

Flera platser kan anges i en och samma incidentrapport.

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
Skollagen anger att arbetet med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska, tillsammans med rutinerna för det åtgärdande arbetet (upptäcka, utreda och åtgärda) återspeglas i en årlig plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Som ett stöd för skolorna i arbetet med att upprätta den årliga planen har förvaltningen tagit fram en mall som innehåller de rubriker som Skolverket anger. Förvaltningen anordnar också så kallade Planverkstäder där upprättande av plan är fokus. Samtliga skolor har giltiga årliga planer mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Klagomålshantering och Skolinspektionsärenden

Klagomål

Klagomålen gäller främst sådant som går att återfinna i skollagen eller andra styrdokument. Exempel på sådant som är reglerat i skollagen är huvudmannens skyldigheter vid kränkande behandling eller rätten till särskilt stöd.

Klagomålen kan även handla om klassindelning eller andra områden som inte är reglerat i lagtexten. I dessa fall handlar det om rektors ledningsansvar. I vissa fall har huvudmannen utformat riktlinjer för hur en viss fråga ska hanteras och utredningen grundar sig i huruvida huvudmannen eller skolan följt de framtagna riktlinjerna.

Svaren på klagomålen bottnar i så stor utsträckning som möjligt i aktuell lagstiftning, vilket ger styrka i bedömningen kring om skolan/huvudmannen gjort fel eller brutit mot någon bestämmelse.

Vad som påverkar statistiken

I flera klagomål tar klaganden upp olika områden men klagomålet förs endast in under en kategori i statistiken. Klagomålen kan vara anonyma vilket innebär att klaganden inte begär svar på klagomålet. Detta innebär oftast att klagomålet delges rektor men att det inte utreds på förvaltningsnivå. Individärenden såsom kränkande behandling går inte att utreda utan att aktuell elev eller vårdnadshavare står som avsändare. De anonyma klagomålen har ändå rapporterats som en del i statistiken.

Statistiken påverkas också av att flera vårdnadshavare skickar in samma klagomål, dessa har då diarieförts separat. Klagomål som skickats in av samma klagande flera gånger har i den presenterade statistiken redovisats som ett klagomål. När en klagande har skickat in flera klagomål som rör ungefär samma sak, har de rapporterats separat. Under den senaste redovisade tidsperioden har detta inte skett. Inte heller har flera vårdnadshavare skickat in samma klagomål.

Klagomålen har totalt sett minskat under den senaste perioden. Antalet klagomål gällande kränkande behandling och trygghet och studiero är samma som tidigare år medan klagomål om särskilt stöd och bemötande har minskat. Även antalet övriga klagomål har minskat.

Del av det systematiska kvalitetsarbetet

Liksom att incidentrapporter, elevenkäter, trygghetsvandringar och hälsosamtal är underlag i skolors arbete med att analysera läget på skolan är klagomål ett annat viktigt underlag. Uppföljning av läget i varje enskild skola sker också i de så kallade kvalitetsdialogerna mellan områdeschef och rektor. Resultatet är en del av skolornas systematiska kvalitetsarbete för att främja barns och elevers utveckling och lärande.

Brister

Av de 67 registrerade klagomålen under den senaste perioden har förvaltningen konstaterat brister i 15 ärenden. I sju ärenden handlade bristen om skyldigheten att anmäla, utreda och dokumentera arbetet med kränkande behandling. I två ärenden konstaterar förvaltningen brister i arbetet mot problematisk frånvaro, även på huvudmannanivå. Tre brister framkom i ärenden som är kategoriserade under trygghet och studiero. En brist gällde särskilt stöd och två övriga ärenden såsom avtal för elevdatorer.

Antal klagomål och Skolinspektionsärenden/ DO-ärenden

Kommunala skolenheter	Klagomål	Klagomål	Klagomål	Skolinspektionsärenden (inkl. BEO) och DO-ärenden		
	Läsåret 2023/2024 1 juli-30 juni	Läsåret 2022/2023 1 maj-20 april	Läsåret 2021/2022 1 maj-20 april	Läsåret 2023/2024 1 juli-30 juni	Läsåret 2022/2023 1 maj-20 april	Läsåret 2021/2022 1 maj-20 april
OMRÅDEN kategoriseringar						
Extra anpassningar och särskilt stöd	3	9	8		0	0
Kränkande behandling	19	18	16	1	5	4

Diskriminering och/eller trakasserier		4	3		3	0
Frånvaro	4	5	1		1	0
Bemötande och/eller kommunikation	3	9	9			1
Skolmat	1	3	1			0
Tillsyn	1		2			
Ledighet		1				
Inne- och utemiljö (fysisk)	4	4	1			
Undervisning	4	7	9			
Trygghet och studiero	10	8	10			
Rektors ledningsansvar	6	13	7			
Betyg	1	2	4			
Skolplacering	2	5	6			
Övrigt	9	13	21			
TOTALT ANTAL	67	101	98	1	9	5

Skolinspektionen och Diskrimineringsombudsmannen

Vårdnadshavare har möjlighet att anmäla upplevda brister hos huvudmannen till Skolinspektionen som enligt 26 kap. skollagen är tillsynsmyndighet.

Vid skolinspektionsärenden ställer Skolinspektionen ett antal frågor som ska besvaras av huvudmannen i samråd med rektor. Skolinspektionen beslutar antingen om att ett ärende avslutas eller att huvudmannen föreläggs att vidta åtgärder. Om åtgärder inte vidtas kan huvudmannen föreläggas med vite.

Skolenheterna får utifrån det som framkommer i anmälningarna stöd om brister upptäcks. Ett exempel på stödåtgärder är möten med enhetens skolledning för diskussion och information.

Huddinge har under redovisad period 2023/2024 haft ett skolinspektionsärende, vilket är betydligt färre än tidigare år. Ärendet gällde kränkande behandling och prövas därmed hos barn- och elevombudet (BEO) som är en del av Skolinspektionen. Beslut i ärendet har ännu inte fattats.

Förvaltningens synpunkter

Barn- och utbildningsförvaltningen ser att det välutvecklade samarbetet mellan förvaltningen och skolenheterna kring kränkingsutredningar, klagomål och skolinspektionsärenden innefattar en effektiv arbetsgång där brister i verksamheten tidigt upptäcks och åtgärdas. Detta är en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet inom verksamheten och bidrar till ständiga förbättringar till förmån för eleverna.

Frida Plym Forshell
Utbildningsdirektör

Christina Dolke Andersson
Avdelningschef